

Dubravka Matković, prof.

Okupljanje zagrebačkih klasičara u Gradu mladih

1. LIPNJA 2007. oko podneva su se u Gradu mladih (mjestu nekima poznatom pod nazivom Pionirski grad) počele okupljati grupice učenika i profesora iz raznih zagrebačkih klasičnih škola. Došli su predstavnici Klasične gimnazije, Privatne klasične gimnazije, Nadbiskupske klasične gimnazije, OŠ Izidora Kršnjavoga, OŠ Josipa Jurja Strossmayera, OŠ Tina Ujevića, OŠ Miroslava Krležića i OŠ Silvija Strahimira Kranjčevića. Broj sudionika tog prvog okupljanja mladih klasičara se popeo do otprilike dvjesto, što uopće nije zanemarivo.

Prvo su se sve škole predstavile svima prisutnima. Bilo je tu raznih »skečeva«, recitacija, filmova i prezentacija. Nakon mnogo pljeskanja završio je prvi, ozbiljni dio našeg malog »događaja«. Slijedilo je otvorenje prve klasičarske Antiolimpijade. Uz zvukove trombona zapaljena je antilimpijska vatra na pruručnom ognjištu, učenici su podijeljeni u nekoliko skupina (u svakoj skupini su bili učenici iz različitih škola), a zasebnu skupinu su

sačinjavali profesori. Antiolimpijske discipline su nakon dugog promišljanja bile sljedeće:

Bacanje koplja

Koplje je izrađeno posebno za tu priliku, no pri- tužbe natjecatelja nisu izostale: prekratko je i loše leti. Zapravo, uopće ne leti!

Kamena s ramena (bacanje medicinke),

Utrka romobilima na poligonu s čunjevima

Ovdje bismo posebno pohvalili profesoricu Ivanu Jelić koja je s nevjerojatnim užitkom »letjela« prema cilju spretno izbjegavajući prepreke u obliku već spomenutih čunjeva i posrnutih učenika želj- nih pobjede. Ne, na žalost, ona nije pobijedila:!

Trčanje sa štafetom

Profesor Tonći Maleš se uzaludno trudio na- doknaditi minute (!!!) koje su izgubile njegove

prethodnice profesorice Danijela Zamola, Davida Bronzović Švenda i Dubravka Matković. Najveći gubitak je napravila upravo profesorica Matković koja je s neizrecivim smiješkom na licu lagano »jurila« prema cilju.

Povlačenje užeta

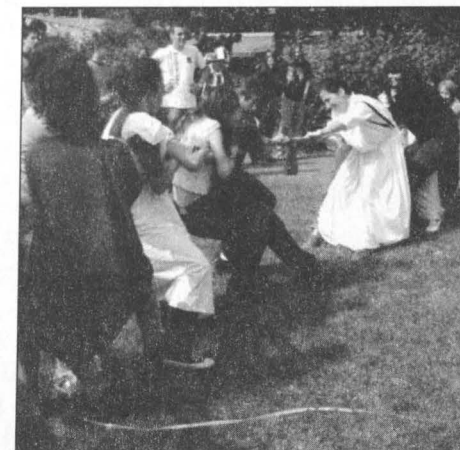
U toj kraljevskoj disciplini sudjelovali su svi natjecatelji. Požrtvovnost učenika i profesora bila je nevjerojatna. Uže se povlačilo do posljednjeg daha, a bilo je čak i krvi (ništa strašno, izderana koljena i laktovi).

Nakon ovog malog pentatlona još jednom se potvrdilo mišljenje da je mladost nepobjediva, pa su shodno tome pobjedničke ekipe bile ovjenčane lovorovim vijencima.

Usljedilo je malo hrane, malo pića, malo plesa, pa lagano razilaženje u nadi da će se sličan dan uskoro ponoviti.

Možda cijenjeno čitateljstvo misli da su organiza- tori i sudionici ovog okupljanja dosta neozbiljni ljudi? Možda to zaista nije daleko od istine. No kako bilo da bilo, cilj je bio međusobno upo- znavanje i druženje zagrebačkih klasičara na apsolutno neobavezan i što zabavniji način i u tome se uspjelo. Naime, s obzirom na statistički mali postotak učenika koji uče klasične jezike u ukupnom broju osnovnoškolaca i gimnazijalaca, velika je šteta da se taj mali broj djece ne pozna, odnosno da ne znaju što oni iz neke druge škole rade.

Svim sudionicima je podijeljen i multli broj časopisa Fora u kojem su se učenici svih spomenutih škola napisali nešto o svojim aktivnostima i projektima. Zašto multli broj? Nadamo se da će Fora postati časopis svih zagrebačkih klasičnih škola i da će brigu oko njega prije svega voditi učenici. Kada taj san postane stvarnost, izaći će službeni prvi broj.

Organizatori okupljanja zagrebačkih klasičara u Gradu mladih:
Tonći Maleš, prof.
Zdravka Martinić – Jerčić, prof.
Dubravka Matković, prof.
Zlatko Šešelj, prof.
Danijela Zamola, prof.

XIII. ljetni seminar ANTIČKA KULTURA HRVATSKOG SREDOZEMLJA održat će se u Starom Gradu na Hvaru od 21. do 28. srpnja 2007. godine. Dvadesetak srednjoškolarca u tih će osam dana rada i boravka upoznati antičko nasljeđe otoka Hvara i hrvatskog dijela Jadrana, te će se kroz tekstove i praktične radove upoznati s aspektima antičke svakodnevice. Seminar će završiti javnom prezentacijom rada – od najboljih eseja do dramske igre za brojne goste.

II. ljetni seminar VARVARIA – OUAROUARIA – KROZ TISUČLJEČA SREDOZEMNE KULTURE U HRVATSKOJ održat će se tijekom drugog tjedna rujna na arheološkom lokalitetu Bribirska glavica i u Skradinu. Seminaristi će tijekom osmodnevnog rada sudjelovati kako u arheološkim istraživanjima na Bribirskoj glavici tako i u lektoratima i drugim aktivnostima u Skradinu i Šibeniku. Prezentacija postignutog okrunit će i ovaj ljetni seminar.

Teo Radić

Marko Tulije Ciceron: O DUŽNOSTIMA

Nova Akropola – kulturna udruga, Zagreb, 2006. Prijevod: Zvonimir Milanović

SVOJU ZNAMENITU filozofsku raspravu »De officiis« napisao je Marko Tulije Ciceron krajem 44. pr. Kr., u turbulentnim vremenima, nedugo nakon Cezarova ubojstva i neposredno prije vlastite nasilne smrti. Posvetio ju je svojemu sinu Marku. U tri knjige raspravlja Ciceron o dobru (*honestum*) i korisnu (*utile*) te o sukobu između toga dvoga, svjestan da sve ljudske dužnosti izvire ili iz jednog ili iz drugog. Oblikujući ideal časnoga ponašanja za mlade ljude koji žele ostvariti zavidnu političku karijeru – ponašanja utemeljena ponajprije na stoičkim načelima – Ciceron označava mudrost, pravednost, hrabrost i umjerenost stožernim vrlinama, koje donose uspjeh, ali ne samo u politici nego u svakom drugom vidu života. Možda bolje od svega o važnosti ovoga Ciceronova djela govori podatak da je već kao drugo po redu, odmah nakon Biblije, bilo tiskano na Gutenbergovu tiskarskom stroju. Sasvim razumljivo, jer taj spis i danas slovi kao najutjecajnija ikad napisana rasprava na polju političke etike. O njezinoj širokoj recepciji svjedoči i činjenica da su mnogi istaknuti kršćanski pisci znali kazati da čovjek koji pročita »O dužnostima« može biti moralan ako i ne pročita Sveto pismo! Takva je knjiga sada pred nama u hrvatskom prijevodu.

U izdanju što ga prikazujemo hrvatski je prijevod Ciceronova spisa »O dužnostima«, uz bilješke na dnu stranice, popraćen još i uvodnom »Riječju prevoditelja« i »Pogovorom« redaktora Petra Bujasa.

U uvodnoj se prevoditeljevoj riječi naglasak stavlja na potrebu da se pri prevodenju s klasičnih jezika, pogotovu ako je riječ o filozofskom tekstu, vodi računa o polisemiji upravo onih *običnih* pojmova, koje u tom smislu valja smjestiti u odgovarajući filozofski kontekst. Problematizirajući dalje ovu temu na nekoliko ilustrativnih primjera, autor nudi rješenja što, čini se, imaju uporište u nadasve pomnu razmišljanju o značenjskim tananostima. Pogledamo li, međutim, *desnu* stranu Loebova izdanja – prijevod W. Millera, uočiti ćemo da Milanovićevi prijevodi nekih bitnih pojmova (upravo onih koje sâm navodi za primjer) nisu ništa drugo do prijevodi engleskih inačica, npr. *honestum* – »morally right« – »moralno ispravno«; *honestas* – »moral rectitude« – »moralna ispravnost«, itd.

Na kraju svoje napomene prevoditelj navodi izdanje koje mu je poslužilo kao osnova prijevoda (Cicero, *De officiis*, Loeb Classical Library, Harvard University Press, 1913). Ono što, međutim, protivno uzusima, nije naveo jesu podaci o komentarima te inojezičnim prijevodima (npr. Tomovićevu srpskom iz 1955./1978.), ali i hrvatskim prijevodima, makar i djelomičnima. Ovako čitatelj, ako se sâm ne upusti u *istragu*, ostaje zakinut za te bitne informacije i može tek nagađati da je prijevod koji je pred njim prvi cjelovit prijevod Ciceronovih »De officiis« na hrvatski jezik.

Milanovićev je prijevod pregledan, čitak i u načelu dobar. Vidi se da je prevoditelj nastojao postići poželjnu sredinu između dviju teško pomirljivih potreba: da prijevod, koliko je god to moguće, uspije pratiti piščev stil i osebujan rečenični period, a da u određenoj mjeri ipak bude prilagođen čitatelju, uglavnom nenavikli na tekstove takvih značajaka. Dojma smo da je prevoditelj u toj nakani uglavnom uspio, priklonivši se ipak više *na stranu čitatelja*. Tu, međutim, imamo jednu zamjerku: prevoditelj je nerijetko, a bez vidljive potrebe, izbjegavao da na uobičajen način postupa s tzv. relativnim svezama, koje su u Cicerona dosta česte, i na taj način naštetio spomenutoj potrebi da se respektira autorov stil.